

Η ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΜΑΣ

(Απολογητική μελέτη)

ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ Θεολόγου - Καθηγητού

Μια από τις σφοδρότερες επιθέσεις και τις φρικωδέστερες συκοφαντίες κατά της Εκκλησίας μας από τους διάφορους χριστιανομάχους είναι η δήθεν «λειψανολατρία» ημών των πιστών. Λογίς αθεϊστές, νεοπαγανιστές, αλλά και οπαδοί αιρετικών παραφυάδων, όπως προτεστάντες και Μάρτυρες του Ιεχωβά, προσάπτουν την κατηγορία στην Ορθόδοξη Εκκλησία μας, ότι δήθεν εφαρμόζει μορφές ακραίας δεισιδαιμονίας, με αποκορύφωμα τη λατρεία πτωμάτων, λειψάνων, υλικών αντικειμένων κλπ! Μάλιστα η επιχειρηματολογία τους φροντίζουν να είναι λογικοφανής, ώστε να κλονίζονται οι ρηχοί στην πίστη, να πείθονται οι αδαείς και να εκτιθέμεθα ως ορθόδοξοι! Αυτός είναι άλλωστε και ο στόχος κάθε μορφής συκοφαντίας κατά της Εκκλησίας μας, να προκληθεί σύγχυση και αναστάτωση στο εκκλησιαστικό πλήρωμα και να αποτοιχιστούν από Αυτή όσο το δυνατόν περισσότεροι!

Βεβαίως έχουν γραφεί κατά καιρούς πολλά για το ζήτημα της τιμής των ιερών λειψάνων. Μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας μας έχουν γράψει περισπούδαστα θεολογικά σχόλια, τα οποία όχι μόνο δικαιολογούν την τιμή των ιερών λειψάνων, αλλά την επιβάλλουν. Σπουδαίοι επίσης, σύγχρονοι θεολόγοι έχουν δημοσιεύσει ενδιαφέρουσες πραγματείες για το θέμα, δίνοντας αρκούντα λόγο στους πολεμίους της Εκκλησίας. Στο πόνημα αυτό θα προσπαθήσουν με τρόπο συνοπτικό να παρουσιάσουμε την εκπεφρασμένη γνώμη της Εκκλησίας μας, προκειμένου να απογυμνώσουμε για μια ακόμη φορά τη συκοφαντική αθλιότητα και να στηρίξουμε τους αδελφούς μας πιστούς από τις άηθες αυτές επιθέσεις.

Το ζήτημα της τιμής των ιερών λειψάνων από την Εκκλησία μας, πέρα από ύψιστη θεολογική σημασία, ενέχει τεράστιες φιλοσοφικές και οντολογικές προεκτάσεις, αποδεικνύοντας περίτρανα την απίστευτη συλλογιστική πενία των εκκλησιομάχων επικριτών και τη γελοία ρηχότητα που μεταχειρίζονται για να στηρίξουν τις συκοφαντίες τους. Πριν προχωρήσουμε στο θέμα μας θα θέλαμε να πληροφορήσουμε κάθε καλόπιστο ή κακόπιστο κριτή, πως η οποιαδήποτε πρακτική της Εκκλησίας μας έχει φιλτραριστεί

απανωτά και αξιόπιστα από τα φίλτρα της αλήθειας και της αυθεντίας, τα οποία είναι ο αδιάψευστος λόγος του Θεού και η εν Αγίω Πνεύματι λειτουργούσα αυτοσυνειδησία του εκκλησιαστικού πληρώματος. Τίποτε δεν είναι τυχαίο, πολλώ δε μάλλον άτοπο, στη ζωή της Εκκλησίας μας, έστω και αν φαντάζει «παράδοξο» στα όμματα ορισμένων «ορθολογιστών».

Σύμφωνα με τη διδασκαλία της Εκκλησίας μας ο άνθρωπος είναι δημιούργημα του Θεού και συνίσταται από σώμα και ψυχή. Η ψυχή και το σώμα συναποτελούν αντίστοιχα την πνευματική και την υλική σύσταση της διφυούς φύσεώς του. Αυτή είναι και η ειδοποιός διαφορά του από τα άλλα δημιουργήματα του Θεού. Επίσης θεμελιώδης διδασκαλία της Εκκλησίας μας είναι η εκ του μηδενός δημιουργία όλων των όντων. Δεν υπάρχει αΐδια φύση κανενός όντος εκτός του Θεού. Οι διάφορες, εκτός του Χριστιανισμού, θεωρίες, φιλοσοφίες και θρησκευτικές αντιλήψεις περί αϊδιότητας του υλικού κόσμου όχι μόνο αντιτίθενται στη χριστιανική διδασκαλία, αλλά και έχουν καταδικαστεί από την Εκκλησία ως άκρως κακόδοξες πίστεις, διότι συνειδητά ή ασυναίσθητα, όσοι δέχονται την αιωνιότητα της ύλης, παραδέχονται τη «θεότητά» της, αφού η αϊδιότητα είναι αποκλειστική ιδιότητα του Θεού!

Η εκ του Θεού δημιουργία του κόσμου φανερώνει περίτρανα την ιερότητα σύμπασας της κτίσεως, διότι είναι προϊόν αγαθότητας και αγιότητας του απόλυτα αγαθού και αγίου Θεού. Τίποτε το κακό δεν υπάρχει στη φύση του υλικού κόσμου, το υπάρχον κακό είναι παρείσακτο από τον εφευρέτη του το διάβολο. Δυστυχώς όμως η παρουσία του κακού στον κόσμο ταυτίστηκε από κάποιες φιλοσοφικές και θρησκευτικές αντιλήψεις με την φύση του υλικού κόσμου. Οι αρχαίοι Έλληνες (ορφικοί, νεοπλατωνικοί, νεοπυθαγόρειοι κλπ), οι Ινδουιστές, οι Βουδιστές, οι Παρσιιστές, οι Γνωστικοί των πρωτοχριστιανικών χρόνων, και διάφοροι αιρετικοί όπως οι Εγκρατίτες, οι Μοντανιστές, οι Καθαροί και πολλές σύγχρονες προτεσταντικές παραφυάδες θεωρούσαν και θεωρούν την υλική κτίση ως φυσικό κακό και απαξία. Κύριο χαρακτηριστικό όλων αυτών είναι η απόρριψη του υλικού κόσμου ως κακό και η καλλιέργεια αποστροφής προς αυτόν. Ο ακραίος ασκητισμός όλων αυτών των ομάδων είχε και έχει ως στόχο την απελευθέρωση της ψυχής από τα δεσμά της «κακής» ύλης. Υπενθυμίζω την πλατωνική

ρήση περί του σώματος ως φυλακή της ψυχής, καθώς και τις «απελευθερωτικές» αυτοκτονίες επιφανών αρχαίων φιλοσόφων (Εμπεδοκλή, Ζήνωνος, Κλεάνθους, Πλωτίνου, κλπ)! Οι ορφικοί δίδασκαν πως οι θεοί έκλεισαν τις ψυχές στα σώματά μας για να μας τιμωρήσουν και οι στωικοί προέτρεπαν **«ευλόγως εξάγειν εαυτόν του βίου»** (Διογ.Λαερτ.7,130), δηλαδή ωθούσαν στην αυτοκτονία. Αξιοσημείωτη είναι η περίπτωση του διαβόητου κυρηναϊκού φιλοσόφου Ηγεσία, ο οποίος παρότρυνε τους ανθρώπους να αυτοκτονούν και γι' αυτό ονομάστηκε «πεισιθάνατος»!

Αν η ύλη αποτελούσε απαξία γι' αυτούς και ιδιαίτερα για τους αρχαίους προγόνους μας, περισσότερο απ' όλα, φρικιαστική αποστροφή αποτελούσε ό, τι υλικό κατάλοιπο (λείψανο) άφηνε ο θάνατος. Το πτώμα του νεκρού και τα υπάρχοντά του προκαλούσαν τρόμο και φόβο εξαιτίας των εφιαλτικών αντιλήψεων που είχαν για τη μεταθανάτιο κατάσταση των νεκρών. Μέσα στα ομηρικά έπη καταγράφονται με τα πλέον μελανά χρώματα η ανείπωτη φρίκη και ο παντοτινός βασανισμός των ψυχών στον σκοτεινό και αραχνιασμένο τόπο, τον Άδη. Όλες οι ψυχές των θνητών κατέβαιναν χωρίς εξαίρεση στο υποχθόνιο βασίλειο του Πλούτωνα, για να μένουν εσαεί εκεί ως σκιές για να βασανίζονται αιώνια! Σύμφωνα με τη βασική δοξασία της αρχαιοελληνικής θρησκείας, ο «θεός» Πλούτωνας έλαβε ως μερίδιο κατά τη μοιρασιά του κόσμου, τον υποχθόνιο τόπο, το σκοτεινό και αιώνιο δεσμοκτήριο των θνητών ψυχών! Ο απαίσιος και μισάνθρωπος εκείνος «θεός» είχε απόλυτη κυριότητα στις ψυχές των νεκρών, του ανήκαν δικαιωματικά και δεν τις έδινε πίσω! Ακόμη και ψυχές «θεών» είχε αρπάξει ανεπιστρεπτί (Περσεφόνη) στο τρομερό βασίλειό του! Τα «Ηλύσια Πεδία» ή οι «Νήσοι των Μακάρων» είχαν δημιουργηθεί από τους «θεούς» ως προορισμό αποκλειστικά των θνητών ερωμένων τους και των αλλόκοτων ημιθέων, δηλαδή των κλεψίγαμων παιδιών τους (Πίνδ.Ολυμπ.77-78, Ησιόδ. Έργα και Ημέραι,156-173)! Ως τον 5^ο π. Χ. αιώνα κανένας συγγραφέας δεν αναφέρει ότι στα «Ηλύσια Πεδία» πήγαιναν οι θνητοί, αλλά φυσικός προορισμός τους ήταν ο σκοτεινός και φοβερός Άδης. Μόνο οι «αιρετικοί» ορφικοί ανέπτυξαν τη θεωρία ότι ο ανύπαρκτος αυτός «παράδεισος», ήταν διαθέσιμος για όσους θνητούς, με τον ακραίο ασκητισμό τους, «μπορούσαν να

απελευθερωθούν από την ύλη» και για όσους «μυούνταν» στα μακάβρια «μυστήρια»!

Βιώνοντας οι αρχαίοι αυτήν ακριβώς τη φρικώδη μεταθανάτια κατάσταση αισθάνονταν τέλεια αποστροφή προς το θάνατο, ως στέρηση της ζωής και είσοδο στην ατελεύτητη καταδίκη. Οι επιτάφιοι νεκρικοί θρήνοι τους (τα μοιρολόγια), οι σπαρακτικοί κοπετοί και τα έθιμά τους φανερώνουν ξεκάθαρα τη φρικτή οδύνη που βίωναν μπροστά στο γεγονός του θανάτου. Ο Επίκουρος χαρακτήριζε το θάνατο ως **«φρικωδέστατον των κακών»** (Διογ.Λαερτ.Επικ.10,125) και μάταια προσπαθούσε με σοφιστείες να μετριάσει τον εσώψυχο του φόβο γι' αυτόν. Περισσότερο απ' όλα απεχθάνονταν οι αρχαίοι το σώμα του νεκρού, η θέα του οποίου τους προκαλούσε φρίκη και φόβο. Είναι χαρακτηριστική η μαρτυρία πως κατά το μεγάλο λοιμό του 250-251 μ. Χ. στην Αλεξάνδρεια, οι ειδωλολάτρες εγκατέλειπαν αφρόντιστους τους ψυχορραγούντες και άφηναν άταφους τους νεκρούς τους: **«απέφευγον τους φιλτάτους καν ταις οδοίς έρριπτον ημιθανείς και νεκρούς άταφους απεσκυβαλίζοντο»** Ευσ.Εκκλ.Ιστ.7,22,9-10). Την εγκληματική τους ανεπάρκεια αναπλήρωναν οι χριστιανοί, οι οποίοι, με κίνδυνο της ζωής τους φροντίζοντας αδιακρίτως τους ασθενείς και έθαβαν τους νεκρούς, γεγονός που ομολόγησε αργότερα ο εμπαθής και ονειροπαρμένος Ιουλιανός ο Αποστάτης!

Γενικά όσοι ήταν επιφορτισμένοι να φροντίζουν τους νεκρούς θεωρούνταν μiasμένοι και αποκρουστικοί. Κανένας δεν τους πλησίαζε για να μην μολυνθεί. Σε περίπτωση που κάποιος ερχόταν σε επαφή με το σώμα του νεκρού ήταν υποχρεωμένος να υποστεί επίμονους και βασανιστικούς καθαρμούς από τους ιερείς, προκειμένου να γίνει αποδεκτός από την κοινωνία! Τα ιερατεία ήταν υποχρεωμένα να βρίσκεται μακριά από κάθε νεκρική διαδικασία, διότι δε θα μπορούσαν να «ιερατεύσουν»! Δεν είναι τυχαίο ότι οι Αθηναίοι περιγέλασαν το απόστολο Παύλο όταν στην περίφημη ομιλία του στην Πνύκα, όταν αναφέρθηκε στην ανάσταση των νεκρών, **«ακούσαντες δε ανάστασιν νεκρών,... εχλεύαζον»** (Πραξ.17,32). Η πικρόχολη εκείνη χλεύη, φανερώνει ξεκάθαρα την τρομερή υπαρξιακή κενότητα της αρχαιοελληνικής σκέψεως και το απάνθρωπο πρόσωπο της «ελληνικής» θρησκείας, η οποία

τροφοδοτούσε μανιωδώς με δαιμονική απαισιοδοξία την αρχαιοελληνική κοινωνία!

Ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός ήρθε στον κόσμο για να απελευθερώσει καθολικά το ανθρώπινο γένος από τα έργα του διαβόλου και τα δεσμά της αμαρτίας, τα οποία κατά το λόγο του Θεού, οδηγούν αναπόφευκτα στο θάνατο και τα ίδια χαρακτηρίζονται ως **«θάνατος»** (Ρωμ.6,23). Ο απόστολος Παύλος αναφέρει πως **«η αμαρτία εις τον κόσμον εισήλθε και δια της αμαρτίας ο θάνατος και ούτως εις πάντας ανθρώπους ο θάνατος διήλθεν»** (Ρωμ.5,12). Αντίθετα, κατά τον ιερό Φώτιο, είναι **«αναίτιος ο Θεός του θανάτου»** (P.G.101,1036B). Αλλά η υπέρτατη δωρεά του Χριστού για τον άνθρωπο υπήρξε η νίκη Του κατά του θανάτου. Ο Χριστός με την σταυρική Του θυσία, τον εκούσιο θάνατό Του και την ένδοξη ανάστασή Του νίκησε ολοκληρωτικά τον όλεθρο του θανάτου, κατέργησε τον καταχθόνιο Άδη και έκλεισε ερμητικά τις πύλες του για τους πιστούς Του. Ο αναστημένος Κύριός μας έγινε η **«απαρχή (της αναστάσεως) των κεκοιμημένων»** (Α΄Κορ.15,21), δηλαδή έκαμε την αρχή, άνοιξε το δρόμο με την λαμπροφόρο ανάστασή Του για την αιώνια ζωή για ολόκληρο το ανθρώπινο γένος. Ο φρικτός Άδης, το προαιώνιο δεσμοκτήριο των ψυχών δεν υπάρχει πια. Ο απεχθέστατος και μισάνθρωπος «θεός» Πλούτων (δηλαδή ο Εωσφόρος) νικήθηκε κατά κράτος, χάνοντας οριστικά την πολύτιμη λεία του, τις από αιώνος ψυχές των ανθρώπων. Το τρομερό υπαρξιακό άγχος δε δικαιολογείται πλέον. Ο φόβος του θανάτου ανήκει στο εφιαλτικό προχριστιανικό παρελθόν και το εξωχριστιανικό παρόν, διότι **«το χάρισμα του Θεού (εστί) ζωή αιώνιος εν Χριστώ Ιησού τω Κυρίω ημών»** (Ρωμ.6,23). Είναι αυτό που ονομάζει ο Ισαάκ ο Σύρος ως **«αίσθησιν αθανάτου ζωής»** (Λογ.38).

Ο θάνατος, από αναπόφευκτη φρικιαστική κατάσταση, έγινε αναπαυτικός ύπνος του σώματος μέχρι που ο θα σαλπίσει ο άγγελος του Κυρίου την ανάσταση των κεκοιμημένων (Α΄ Κορ.15,52.Ιωάν.5,29). Όπως ο Χριστός ανήστησε το δικό Του σώμα έτσι θα αναστήσει και τα σώματα των πιστών Του, ως οργανικά κύτταρα του σώματός Του, διότι **«σύμφυτοι τω ομοιώματι του θανάτου αυτού, αλλά και της αναστάσεως εσόμεθα... ει απεθάνομεν συν Χριστώ, πιστεύομεν ότι και συζήσομεν αυτώ,**

ειδότες ότι Χριστός εγερθείς εκ νεκρών ουκέτι αποθνήσκει, θάνατος αυτού ουκέτι κυριεύει» (Ρωμ.6,5-10). Βιώνοντας αυτή την υπέρτατη δωρεά η Εκκλησία μας, όρισε την ημέρα του θανάτου των αγίων ως την επισημότερη επέτειό τους, ως τη **«γενέθλιο ημέρα»** τους, κατά την οποία όχι μόνο δεν πέθαναν, αλλά (ανα)γεννήθηκαν εν Χριστώ στη νέα αληθινή και αιώνια ζωή! Ο μεγάλος χριστιανός φιλόσοφος Μπερδιάγεφ, εκφράζοντας τη γνήσια χριστιανική αντίληψη για το θάνατο, αναφέρει ότι αυτός (ο θάνατος) **«μαρτυρεί ότι ο άνθρωπος είναι προορισμένος για μια άλλη ύψιστη ζωή. Χωρίς το θάνατο η ύπαρξη θα ήταν ευτελής και ανόητη»** (Περί προορισμού του ανθρώπου, σελ.344)! Κατά συνέπεια τίποτε το αποκρουστικό δεν έχει ο θάνατος. Δεν δικαιολογείται πια τα σώματα των κεκοιμημένων να προκαλούν φρίκη και φόβο, αλλά πρέπει να τυγχάνουν τιμών και περιποιήσεων, ως αναπόσπαστο κομμάτι της υπόστασης του κεκοιμημένου, διότι κατά τη γενική ανάσταση τα σώματα όλων των κεκοιμημένων θα ενωθούν ξανά με τις ψυχές, αφθαρτοποιημένα πλέον, για να αποτελούν αιώνια και ατελεύτητα την ψυχοσωματική οντότητα του κάθε ανθρωπίνου προσώπου στη Βασιλεία του Θεού. Άλλωστε, σύμφωνα με τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή **«εις τούτο ημάς πεποίηκεν ο Θεός, ίνα γενώμεθα θείας κοινωνοί φύσεως, και της αυτού αϊδιότητος μέτοχοι, και φανώμεν αυτώ όμοιοι κατά την εκ χάριτος θέωσιν»** (P.G.90,1193D). Γι' αυτό και οι χριστιανοί δείχνουν πλήρη περιφρόνηση κατά του θανάτου, η οποία βιώθηκε και βιώνεται από τους διαχρονικούς μάρτυρες της Εκκλησίας μας, γεγονός που χαρακτηρίζεται ως «παραλογισμός» από τις δυνάμεις του κόσμου. Κατά τον άγιο Ιππόλυτο **«το πνεύμα του Πατρός διδάσκει τους μάρτυρας ... καταφρονείν μεν του θανάτου, σπεύδειν δε προς επουράνια»** (Ιπολ.Εις Δαν.ΙΙ,21). Ο εθνικός σατιρικός συγγραφέας Λουκιανός με διάθεση ειρωνικού θαυμασμού έγραψε πως οι χριστιανοί μάρτυρες και ομολογητές **«καταφρονούσι του θανάτου»** (Λουκ. Περί της Περεγρίνου τελευτής 13). Οι δήμιοι ειδωλολάτρες στα πρωτοχριστιανικά χρόνια έμεναν έκθαμβοι από την προθυμία των μαρτύρων να πεθάνουν για την πίστη τους και τον ηρωισμό τους μπροστά στα φρικτά μαρτύρια. Το ίδιο γινόταν και επί τουρκοκρατίας με τους σφαγείς

μουσουλμάνους, αλλά και τους σύγχρονους (κόκκινους) διώκτες της Εκκλησίας του μαρξιστικού ολέθρου!

Ο κόσμος, όπως αναφέραμε είναι δημιούργημα του Θεού, και γι' αυτό ονομάζεται κόσμος, δηλαδή κόσμημα. Δεν ταυτίζουμε τον κόσμο με το Θεό, όπως κάνουν οι κακόδοξοι πανθειστές, αλλά κάνουμε τη σαφή διάκριση μεταξύ του άναρχου Θεού Δημιουργού και της εν χρόνω δημιουργίας. Ο κόσμος είναι προϊόν της αγάπης του Θεού και άρα τυγχάνει της ιδιαίτερης φροντίδας Του. Ολόκληρη την υλική κτίση, ζώσα και άψυχη, τη διαπερνά η άκτιστη ενέργεια Του, η οποία εκδηλώνεται με τη λειτουργία των αιώνιων φυσικών νόμων, οι οποίοι συγκροτούν και συγκρατούν το σύμπαν. Η αεί υπάρχουσα στον κόσμο άκτιστη ενέργεια του Θεού αποτελεί για τη χριστιανική διδασκαλία το λόγο της ιερότητάς του. Η είσοδος του κακού στον κόσμο αποτελεί μια επίπονη και θλιβερή παρένθεση η οποία έκλεισε με την ενανθρώπιση του Θεού Λόγου και το επί γης απολυτρωτικό Του έργο.

Η ενανθρώπιση Του αποτελεί ύψιστο τεκμήριο ότι ο καλός λίκν υλικός κόσμος (Γεν.1,31), έχει καθαγιαστεί από την οργανική μετοχή Του σε αυτόν. Το άχραντο σώμα του Κυρίου υπήρξε ο σύνδεσμος του Θεού και του υλικού κόσμου. Η θεοποίηση του πραγματικού υλικού σώματος του Κυρίου σημαίνει όχι απλά την ιεροποίηση της κτίσεως, αλλά και αυτήν ακόμα τη θεοποίησή της, η οποία θα ολοκληρωθεί με τη συντέλεια του κόσμου, αφού **«όταν υποταγή αυτώ τα πάντα, τότε και αυτός ο υιός υποταγήσεται τω υποτάξαντι αυτώ τα πάντα, ίνα η ο Θεός τα πάντα εν πάσιν»** (Α' Κορ.15,28). Πιο αισιόδοξη έκβαση για τη θεία δημιουργία δεν υπάρχει!

Μέσα σε αυτή την προοπτική όχι μόνο δικαιολογείται η τιμή των ιερών λειψάνων των αγίων της Εκκλησίας μας, αλλά επιβάλλεται. Δεν υπάρχει, όπως αναφέραμε, τίποτε το μιαρό στον όμορφο κόσμο του Θεού, πολλώ δε μάλλον στο ανθρώπινο πρόσωπο, που είναι η κορωνίδα, το επιστέγασμα και η ευγενέστερη και τελειότερη μορφή της θείας δημιουργίας. Ιδιαίτερος ο πιστός χριστιανός με την συσσωμάτωσή του στο μυστικό σώμα του Χριστού, γίνεται μέσω των ιερών μυστηρίων οργανικό και αναπόσπαστο κύτταρό του, καθότι τα **«σώματα ημών μέλη Χριστού εστί»** (Α' Κορ.5,15). Οι άγιοι της Εκκλησίας μας υπήρξαν συνειδητά μέλη Χριστού. Αυτό σημαίνει ότι ήταν και θα είναι εσαεί, χριστοφόροι, θεοφόροι, φορείς

των ακτίστων ενεργειών του Θεού και των χαρισμάτων του Αγίου Πνεύματος. Το λέει ξεκάθαρα ο απόστολος Παύλος: **«ο Θεός της ειρήνης αγιάσαι υμάς ολοτελείς και ολόκληρον υμών το πνεύμα και η ψυχή και το σώμα αμέμπτως εν τη παρουσία του Κυρίου ημών Χριστού τηρηθείη»** (Α΄Θεσ.5,23). Έτσι ο θάνατός τους (για την ακρίβεια η κοίμησή τους), δε διακόπτει αυτή τη μακάρια σχέση με το Θεό. Τα λείψανά τους, προσωρινά χωρισμένα από το πνεύμα τους, συνεχίζουν να είναι μέλη Χριστού και φορείς των ακτίστων ενεργειών του Θεού, διότι αδιαλείπτως **«ο κολλώμενος τω Κυρίω εν πνεύμα εστι»** (Α΄Κορ.5,17). Φανερή απόδειξη αυτών τα άπειρα άφθαρτα λείψανα αγίων σε ολόκληρο τον ορθόδοξο κόσμο, τα οποία ευωδιάζουν και θαυματοουργούν, διότι, όπως τονίζει ο Μ. Βασίλειος, **«ότε υπέρ Χριστού ο θάνατος, τίμια τα λείψανα των οσίων αυτού»** (P.G.30,112). Τα πιστοποιούν τα απειράριθμα τεμάχια αγίων λειψάνων, τα οποία από τα πρωτοχριστιανικά χρόνια ως τα σήμερα αποτελούν πολύτιμους θησαυρούς σε όλες τις τοπικές εκκλησίες και το μοναστήρια μας, τα οποία ευωδιάζουν και θαυματοουργούν. Ο Μ. Βασίλειος αναφέρει επίσης χαρακτηριστικά πως το λείψανο της αγίας μάρτυρας Ιουλίττης, τοποθετημένο σε περίοπτη θέση της πόλεως **«αγιάζει μεν τον τόπον, αγιάζει δε τους εις αυτόν συνόντας»** (Θ.Η.Ε.,τομ.8,113). Τα τίμια λείψανα των αγίων μας είναι οι αείρρευστες πηγές αγιασμού των πιστών, αντλώντας τον από την αστείρευτη πηγή του αγιασμού, το Θεό!

Ως ορθόδοξοι πιστοί όχι μόνο δεν μας προκαλεί αποστροφή, αηδία και φόβο η θέα των ιερών λειψάνων, αλλά το αντίθετο χαρά, ιλαρότητα, ηρεμία και προπαντός ελπίδα. Οι «Αποστολικές Διαταγές» (4^{ος} αιών.) συστήνουν στους πιστούς: **«μη βδελύσεσθε τα τούτων (των μαρτύρων) τα λείψανα»** (ΣΤ΄,5-7). Τιμώντας τα ιερά λείψανα, τιμάμε το Θεό, το δημιουργό των σωμάτων. Τιμάμε το Χριστό και τα κύτταρα του αγίου σώματός Του. Τιμάμε το Άγιο Πνεύμα του Οποίου η χάρη είναι εναποθηκευμένη σε αυτά, διότι τα σώματα των αγίων **«ναός του εν υμίν Αγίου Πνεύματος εστιν»** (Α΄Κορ.5,19). Γι΄ αυτό και μας παραγγέλλει ο απόστολος Παύλος: **«δοξάσατε δη τον Θεόν εν τω σώματι υμών και εν τω πνεύματι υμών, άτινα εστι του Θεού»** (Α΄Κορ.5,20). Τιμάμε επίσης στα ιερά λείψανα τη θεοδημιούργητη κοινή μας ανθρώπινη φύση. Κι ακόμη

στα ιερά λείψανα τιμάμε την υλική κτίση, της οποίας αυτά είναι ομοούσια και τεθεωμένα μέρη. Ορισμένοι Πατέρες της Εκκλησίας μας ομιλούν για «άγιο υλισμό», εντελώς διάφορο του δύστηνου αθεϊστικού υλισμού!

Αλλά είναι απαραίτητο να κάνουμε και μια άλλη διευκρίνιση. Μας κατηγορούν οι εκκλησιομάχοι ότι λατρεύουμε πτώματα, ότι είμαστε «πτωματολάτρες». Απαντούμε για πολλοστή φορά ότι η εν Αγίω Πνεύματι πορευόμενη Εκκλησία μας έχει ξεκαθαρίσει τα πράγματα. Κάνει την απαραίτητη διάκριση μεταξύ λατρείας, η οποία απευθύνεται μόνο στον Τριαδικό Θεό και μεταξύ τιμής που απευθύνονται στα δημιουργήματά Του. Δε λατρεύουμε λοιπόν τα λείψανα των αγίων μας, αλλά τα σεβόμαστε και τα τιμάμε ως μέλη Χριστού. Τα φυλάσσουμε, τα φροντίζουμε και τα αγγίζουμε ως και τα δικά μας μέλη, αφού όλοι οι πιστοί συναποτελούμε ένα σώμα. Τα ασπαζόμαστε με ευλάβεια για να αγιαστούμε από αυτά, αφού είναι κεχαριτωμένα και αγιασμένα. Οι πρώτοι χριστιανοί κατά την περίοδο των διωγμών, στις κατακόμβες, τελούσαν τη Θεία Λειτουργία επάνω στους τάφους των μαρτύρων. Αυτή η συνήθεια συνεχίζεται ως τις μέρες μας, κατά την τελετή των εγκαινίων των ναών

τοποθετούνται ιερά λείψανα στην αγία τράπεζα, όπως **«υποκάτω του θυσιαστηρίου (είναι) αι ψυχαί των εσφαγμένων δια τον λόγον του Θεού»** (Αποκ.6,9), όπως θεσμοθέτησε με τον ζ' κανόνα της η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος.

Ο πρώτος διδάξας το μίσος και την αποστροφή κατά των ιερών λειψάνων είναι ο διάβολος. Ο αγιασμός και η σωτηρία του ανθρώπου τον βασανίζει απελπιστικά. Οι άγιοι είναι τα πλέον μισητά όντα για εκείνον, γι' αυτό εκδηλώνει το άσβεστο μίσος στα τίμια και αγιασμένα λείψανά τους. Είναι γνωστό το υβρεολόγιο των πονηρών πνευμάτων, μέσω άτυχων ασθενών δαιμονισμένων, κατά των ιερών λειψάνων, σε μεγάλες πανηγύρεις, όπως λ.χ. του αγίου Γερασίμου στην Κεφαλονιά! Ο ιερός Χρυσόστομος αναφέρει πως **«των γαρ λειψάνων φερομένων»** κατανικάται **«των δαιμόνων η δύναμις»** (Ρ.Γ.63,470). Οι ειδωλολάτρες διώκτες των πρώτων χριστιανών μισούσαν με πάθος το σέβας τους προς τα σώματα των καλλινίκων μαρτύρων, και γι' αυτό φρόντιζαν να τα εξαφανίζουν. Ο θρησκομανής αυτοκράτορας Διοκλητιανός είχε δώσει διαταγή να

καίγονται μαζί με τα βιβλία των χριστιανών και τα λείψανα των μαρτύρων! Ορδές φανατικών ειδωλολατρών, με επικεφαλής τους αδίστακτους ιερείς των ειδώλων, εξαφάνισαν το μεγαλύτερο μέρος των λειψάνων των μαρτύρων, που κατείχε η Εκκλησία ως τότε! Ό,τι διασώθηκε το αποτέλειωσε η μανία του Ιουλιανού του Παραβάτη (361-363), ο οποίος ξέσπασε με ανείπωτη μανία κατά των ιερών λειψάνων της Αντιόχειας, διότι του διαμήνυσε ο μάντης του «Δαφναίου Απόλλωνα» ότι δε μπορούσε να χρησιμοδοτήσει λόγω της ύπαρξης παρακείμενα του ιερού λειψάνου του αγίου μάρτυρα Βαβύλα. Ο άθλιος χριστιανομάχος αυτοκράτορας κατέστρεψε το ιερό λείψανο και μαζί χιλιάδες άλλα λείψανα, με αποκορύφωμα τη βεβήλωση και καταστροφή των λειψάνων του Τιμίου Προδρόμου στην Παλαιστίνη! Σε ολόκληρη την αυτοκρατορία έλαβαν χώρα απίστευτες βεβηλώσεις χριστιανικών τάφων από στίφη φανατικών ειδωλολατρών. Τότε καταστράφηκε το εναπομείναν μέρος των ιερών λειψάνων μαρτύρων της περιόδου των διωγμών, εκτός ελαχίστων. Σε πολλές περιπτώσεις αναμείγνυαν τα ιερά λείψανα με οστά ζώων και τα έριχναν σε χωνευτήρια για να μην είναι δυνατή η αναγνώρισή τους! Είναι πια ολοφάνερο: η μανία των χριστιανομάχων κατά των ιερών λειψάνων υποβάλλεται αναμφίβολα από τον υποβολέα τους το διάβολο και γι' αυτό εκδηλώνεται με τόση διαβολική μανία!

Στους ειδωλολάτρες και στους σύγχρονους «ορθολογιστές» η θέα των νεκρών και των τάφων γεννούσε και γεννά αισθήματα τρόμου, αποστροφής και απαισιοδοξίας, διότι τους θυμίζει την εκμηδένισή τους. Γι' αυτό ζητούν επίμονα την αποτέφρωση των πτωμάτων, να απαλλαχτούν από αυτά το συντομότερο δυνατό και οριστικά! Αντίθετα σε εμάς τους πιστούς η επαφή μας με τους κεκοιμημένους αδελφούς μας, τα κοιμητήρια και τα ιερά λείψανα των αγίων μας, γεννά αισθήματα αισιοδοξίας, ηρεμίας και μακάριας ελπίδος, διότι όπως επισημαίνει ο ιερός Χρυσόστομος **«μνήματα αγίων ου σοροί και λάρνακες και στήλαι και γράμματα, αλλ' έργων κατορθώματα και πίστεως ζήλος»** (P.G.50,600). Για να βεβαιωθεί κάποιος αν ανατρέξει στις παλαιοχριστιανικές κατακόμβες για να διαπιστώσει από το διάκοσμο και τις επιτάφιας επιγραφές τη ριζικά διαφορετική μας αντιμετώπιση του θανάτου. Αναφέρουμε για παράδειγμα την εξής επιτάφια επιγραφή, η οποία βρέθηκε σε

κατακόμβη της Ρώμης: **«Η σάρξ ενθάδε κείται, ψυχή δε ανακαινισθείσα των πνεύματι Χριστού, εις ουρανόν Χριστού βασιλείαν μετά των αγίων ανελήμφθη».** Εδώ ο τάφος δεν είναι μακάβριο θέαμα, αλλά πηγή μακάριας ελπίδος! Τα οστεοφυλάκια στα μοναστήρια μας είναι χώροι περισυλλογής των μοναχών. Η κοίμηση του πιστού όχι μόνον δεν είναι εκμηδένιση, αλλά η αναγέννησή του εν Χριστώ στην αιώνια ζωή και η είσοδός του στην ατέρμονη βασιλεία του Θεού.

Στον οδυρμό της απελπισίας των χριστιανομάχων μπροστά στο θάνατο και στον εφιαλτικό τους διαρκή τρόμο για την εκμηδένισή τους, αντιπαραθέτουμε, όχι απλά την πίστη μας, αλλά τη βεβαιότητά μας, για την αιώνια ζωή μας, η οποία απορρέει από την ανάσταση του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Στη φρικιαστική προσμονή των νεοπαγανιστών να βρεθούν δικαιωματικά μετά θάνατον στο σκοτεινό και αραχνιασμένο «βασίλειο» του κορυφαίου «θεού» τους Πλούτωνα, αντιπαραθέτουμε τη μακάρια και βεβαία ελπίδα μας να βρεθούμε κάτω από το θρόνο της μεγαλοσύνης του Θεού, να ακτινοβολούμε το εκτυφλωτικό φως της Θεότητας να συμβασιλεύουμε με το Χριστό μας ατελεύτητα στους αιώνες, διότι δεν είμαστε πια απλοί λάτρεις Του, όπως οι παγανιστές των «θεών» τους, αλλά **«υιοί και κληρονόμοι Θεού δια Χριστού»** (Γαλ.4,7)! Ο θάνατος, η φθορά και η εκμηδένιση είναι «προνόμια» μόνο των απίστων! Αντίθετα **«ημείς οίδαμεν ότι μεταβεβήκαμεν εκ του θανάτου εις την ζωήν»** (Α΄Ιωάν.3,14). Σκωληκόβρωτα, αηδιαστικά και αποκρουστικά είναι τα πτώματα των απίστων, τα οποία προορίζονται για να σαπίσουν στον τάφο, ή να καρβουνιάσουν στους μακάβριους αποτεφρωτήρες. Αφόρητη μπόχα θανάτου αποπνέουν τα λείψανα εκείνων των ανθρώπων που εθελούσια αποκόπηκαν από την πηγή της αφθαρσίας, το Χριστό. Τουναντίον, τα τίμια λείψανα των αγίων μας είναι **«τιμιώτερα λίθων πολυτελών και δοκιμώτερα υπέρ χρυσίων»** (Μαρτ. αγ. Πολυκ. Ρ.Γ.5,1044Α), **«θησαυρός ατίμητος... τη αγία Εκκλησία καταληφθέντα»** (Μαρτ. αγ. Ιγνατίου, ΘΗΕ,τομ.8,στ.113), ως μέλη Χριστού, και **«ενώσει αφάτω»** με το δικό Του σώμα κατά τον άγιο Συμεών το νέο Θεολόγο. Είναι θεοποιημένα και αφθαρτοποιμένα σώματα και μέλη, εις τύπον του ενδόξως αναστημένου σώματος του Κυρίου μας Ιησού Χριστού (Α΄Κορ.15,44), ο Οποίος φέρει **«εν εαυτώ**

κινουμένην ζωήν... αΐδιον και μηδενί θανάτω περατουμένην» κατά τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή (P.G.91,1144C). Τέτοια τιμή και ύμνος για το ανθρώπινο σώμα δεν έχει αποδοθεί ποτέ άλλοτε από κανέναν! Μόνο εμείς τιμάμε το θεοδημιούργητο ανθρώπινο σώμα μέχρι το έσχατο μικρομόριό του στα τιμημένα λείψανα των αγίων μας, σε αντίθεση με τους άθλιους συκοφάντες μας οι οποίοι το καταφρονούν κατάφορα. Η δική μας η φιλανθρωπία φτάνει και ως τους νεκρούς, ενώ η δική τους δεν ξεπερνά τον εαυτό τους. Αυτή είναι μια από τις πάμπολλες ειδοποιείς διαφορές μας...

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΒΥΡΩΝΟΣ